

Język polski kl. 7, tematy 6-10.

Temat 6: Wyobrażenia.

Cele lekcji:

- Uczeń wyjaśnia znaczenie terminów: *realizm, fantastyka, paleta barw*.
- Uczeń opisuje, co widzi na obrazie.
- Uczeń określa temat dzieła.
- Uczeń wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne na obrazie.
- Uczeń omawia funkcję palety barw zastosowanej przez malarza.
- Uczeń samodzielnie opisuje dzieło sztuki w zeszycie przedmiotowym.

Treść lekcji:

1. Zapoznaj się z terminami: *realizm, fantastyka, paleta barw* (poniższe definicje zapisz w zeszycie):
realizm - metoda twórcza, polegająca na ukształtowaniu elementów dzieła zgodnie z prawdziwym obrazem rzeczywistości,
fantastyka - twórczość literacka, filmowa lub inna przedstawiająca świat i wydarzenia nierealne,
paleta barw - w malarstwie oznacza wybór kolorów, jakie artysta zastosował w swoim dziele.
2. Przyjrzyj się obrazowi ze str. 205 w podręczniku.
3. Co jest tematem dzieła? (nie zapisuj tylko zastanów się, odpowiedz sobie w myślach)
4. Następnie ustal, które elementy dzieła są realistyczne, a które – fantastyczne. (nie zapisuj tylko zastanów się, odpowiedz sobie w myślach)
5. Omów paletę barw zastosowaną przez malarza. (nie zapisuj tylko zastanów się, odpowiedz sobie w myślach)
6. Spójrz na tytuł obrazu. Czy - Twoim zdaniem –pasuje on do tego obrazu? (nie zapisuj tylko zastanów się, odpowiedz sobie w myślach)
7. **Opisz obraz** Salvadora Dali pt. „Trwałość pamięci” w **zeszycie** według planu. Dodatkowo w podręczniku na str. 85 znajduje się przykładowy opis dzieła sztuki. Zobacz, a z całą pewnością poradzisz sobie z opisem obrazu. Opis prześlij w wiadomości elektronicznej na email: andzia.93@wp.pl (Twoja praca zostanie oceniona)

Plan opisu dzieła sztuki

Akapit pierwszy: tytuł dzieła; autor; technika wykonania (np. olej na płótnie); wymiary obrazu; rok powstania dzieła; miejsce, w którym znajduje się obraz.

Akapit drugi: określ elementy dzieła, napisz co widzisz; wybierz najważniejsze elementy i je opisz; zwróć uwagę na paletę barw (np. jakie kolory dominują); określ nastrój dzieła; możesz pisać według poniższych podpowiedzi:

a) na pierwszym planie

b) na drugim planie

c) w tle

d) w rogu obrazu

e) na dole

Akapit trzeci: Twoja opinia o dziele. Rozpocznij od słów (wybierz jedną możliwość):

a) Uważam, że ...

b) Moim zdaniem ...

c) Według mnie ...

UWAGA! W trakcie roku szkolnego kilka razy opisywaliśmy obrazy. Bardzo proszę, zajrzyj do wcześniejszych tematów, a zobaczysz, że masz co najmniej dwa opisy w swoim zeszycie.

8. DLA CHĘTNYCH I DOCIEKLIWYCH - Obejrzyj krótką prezentację o autorze obrazu.

<https://www.edukator.pl/salwador-dali,presentation,c37a92e41b04a7cc22050075b14e04238c61b217.html>

Temat 7: Twórca i jego dzieło – Adam Mickiewicz.

Cele lekcji:

- Uczeń wyjaśnia znaczenie terminów: *ballada*, *manifest*, *egzotyka*, *orient*.
- Uczeń wymienia podróże odbyte przez Adama Mickiewicza.
- Uczeń omawia znaczenie podróży na Krym dla poety.
- Uczeń wypowiada się na temat znaczenia podróży dla romantyków.
- Uczeń wyjaśnia, na czym polegał przełomowy charakter Ballad i romansów.

Treść lekcji:

1. Obejrzyj prezentację o Adamie Mickiewiczu.

<https://www.youtube.com/watch?v=J3yTj9Futu0>

2. Wyjaśnij pojęcia: *ballada*, *manifest*, *egzotyka*, *orient*. (definicje zapisz w zeszycie)

Ballada – (definicja znajduje się w podręczniku na str. 211)

Manifest – to, co jest wyrazem czyichś uczuć lub poglądów.

Egzotyka – ogół cech właściwych krajom o odmiennym klimacie i odmiennej cywilizacji.

Orient – tak nazywa się kraje azjatyckie o odmiennej kulturze niż europejska, np. Indie, Japonia, Chiny.

3. Przeczytaj informacje ze str. 206-207 w podręczniku.

Następnie opowiedz na pytania. Poniższe pytania i odpowiedzi zapisz w zeszycie.

a) Co zainspirowało Adama Mickiewicza do napisania cyklu „Ballady i romanse”?

b) Czym były „Ballady i romanse”? W którym roku zostały wydane? Na czym polegał ich przełomowy charakter?

c) Jak nazywała się kobieta – miłość Adama Mickiewicza?

d) Podaj tytuł najbardziej znanej ballady Mickiewicza? Kto jest bohaterką ballady?

e) Wymień podróże odbyte przez Adama Mickiewicza.

f) Co zachwycało Adama Mickiewicza w czasie podróży na Krym?

g) Co odgrywało najważniejszą rolę w życiu romantyków? Opisz romantycznych podróżników.

(podpowiedź: Podróż..., napisz jakie były jej powody; czym zaowocowały u Mickiewicza. Odpowiedź znajdziesz w podręczniku na str. 207).

Temat 8-10: Wyobraźnia ludowa – „Świtezianka”.

Cele lekcji:

- Uczeń wyjaśnia znaczenie terminów: *punkt kulminacyjny i świat przedstawiony*.
- Uczeń relacjonuje treść ballady *Świtezianka*.
- Uczeń określa przynależność utworu do rodzaju literackiego.
- Uczeń ustala, jaką wiedzę na temat świata przedstawionego ma narrator.
- Uczeń wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne utworu.
- Uczeń wskazuje punkt kulminacyjny.
- Uczeń charakteryzuje bohaterów utworu.
- Uczeń omawia stosunek narratora do opowiadanych zdarzeń.
- Uczeń objaśnia sens nauki moralnej sformułowanej w utworze.
- Uczeń wskazuje cechy gatunkowe utworu.

Treść lekcji:

1. Wysłuchaj utworu „Świtezianka”. Patrz i śledź wzrokiem tekst w podręczniku na str. 208 – 211 lub na filmie, (jeśli nic nie rozumiesz to czynność powtórz, pamiętaj, że musisz być skupiony!)
<https://www.youtube.com/watch?v=eTZM2nnNXTo>
2. Zapoznaj się ze znaczeniami terminów: *punkt kulminacyjny* (str. 343 w podręczniku) i *świat przedstawiony* (str. 336 w podręczniku). Definicje zapisz w zeszytcie (możesz je skrócić).
3. Rozwiąż dwie karty pracy dotyczące interpretacji i analizy ballady „Świtezianka”. Nie są Ci obce, ponieważ z kart pracy autorstwa Pani Sylwii Oszczyk, korzystamy na lekcjach omawiając lektury szkolne.

POWODZENIA!

Poniżej zamieszczam niezbędne pomoce do wypełnienia kart pracy i zrozumienia utworu.

Streszczenie utworu

Brzegiem Świtezi, przy blasku księżycy przechadza się para. Każdej nocy o stałej porze spotykają się pod modrzewiem. Młodzieniec jest strzelcem w lesie, nie wiadomo natomiast, kim jest dziewczyna. Pojawia się niespodziewanie i znika jak nocny ogień. Chłopak pyta dziewczynę o jej dom i rodziców, proponuje wspólne życie w jego chacie. Dziewczyna wzbrania się, przywołuje słowa ojca, który przestrzegał ją przed męską niestałością. Strzelec przykłęka i przy blasku księżycy składa przysięgę wierności. Nieznajoma przestrzega, że naruszenie obietnicy ściągnie na jego duszę okrutną karę, po czym znika w lesie. Próżno młodzieniec biegnie i woła. Nagle z wód jeziora wychodzi nimfa niezwyklej urody. Wabi strzelca cudnym głosem, obiecuje wspaniałe, wspólne życie w wodach Świtezi. Fale jeziora nęcą i przyzywają, obmywają stopy chłopaka, który zapomina o złożonej niedawno obietnicy i rusza po taflę jeziora. Wtedy okazuje się, że nimfa to dziewczyna z lasu. Młodzieniec zostaje ukarany za złamanie przysięgi - ginie w otchłani jeziora. Od tej pory przy blasku księżycy pojawiają się dwa cienie: pięknej dziewczyny płasającej po jeziorze i płaczącego pod modrzewiem młodzieńca.

Czas akcji: nie jest ściśle określony. Nie można precyzyjnie stwierdzić, który jest rok czy choćby wiek. Ściśle określona jest tylko pora doby (noc) i pora roku głównego wydarzenia (koniec lata).

Miejsce wydarzeń: Jezioro Świtez i las w okolicy jeziora.

Narrator: mieszkaniec okolic jeziora Świtez, nie jest wszechwiedzący, sam przyznaje, że nie wie, kim jest tajemnicza ukochana strzelca.

Ballada: z liryki (podział na wersy, strofy, obecność środków stylistycznych), z epiki (fabuła, akcja, bohaterowie, wydarzenia, obecność narratora), a z dramatu (dialogi między bohaterami). Pozostałe cechy znajdziesz w podręczniku na str. 211.

Nastrój utworu: „Świtezianka” to ballada, której nastrój jest niezwykle tajemniczy. Czytelnik nie tylko zostaje wprowadzony w jej tematykę poprzez opis przyrody nocą, ale staje się również świadkiem niesamowitych wydarzeń oraz zjawisk przyrodniczych, które wydają się być niezwykłymi.

Charakterystyka bohaterów

Świtezianka

Jako dziewczyna: Piękna, dobra, zakochana w młodzieńcu, ale jednocześnie nieufna, żąda przysięgi miłości, nie wierzy ukochanemu, jest podejrzliwa, wydaje się, że z góry zakłada możliwość zdrady.

Jako nimfa: Przewrotna, złośliwa, wyrachowana; wie, że młodzieniec nie oprze się jej czarom, prowokuje go do zdrady. Nadużyła zaufania młodzieńca: wystąpiła jako piękna dziewczyna, a w rzeczywistości była istotą ze świata czarów.

Ocena postaci: Świtezianka postąpiła nieuczciwie, oszukała strzelca. Być może młodzieniec może wcale nie dopuściłby się zdrady, gdyby przybrała postać innej kobiety. Wobec czarów był jednak bezsilny.

Strzelec

Wobec dziewczyny: Szczery, czuły, kochający, bez oporów składa przysięgę miłości, wierzy, że jej dotrzyma, bo nie spodziewa się, że jego ukochana jest nimfą z jeziora.

Wobec Świtezianki: Traci nad sobą kontrolę, całkowicie ulega urokowi i wdziękowi nimfy, zachowuje się jak zahipnotyzowany: kroczy prosto na środek jeziora, w najgłębsze miejsce.

Ocena postaci: Strzelec złamał przysięgę wierności. Z jednej strony można się zastanawiać, czy postępowanie Świtezianki względem niego było uczciwe, gdyż zdradził dziewczynę. Z drugiej zaś, Nimfa była nieziemsko piękna, przez co ciężko było mu się oprzeć. Zdrada jednak pozostaje zdradą.

Plan wydarzeń

1. Nocne spotkanie kochanków.
2. Prośby i pytania strzelca.
3. Tajemniczość dziewczyny.
4. Żądanie przysięgi wierności.
5. Zobowiązanie strzelca do stałości w uczuciach.
6. Rozstanie zakochanych i przygoda strzelca.
7. Wędrówka brzegiem Świtezi.
8. Cudowny widok – Świtezianka.
9. Prośby i namowy strzelca do zdrady.
10. Złamanie przysięgi wierności.
11. Zasłużona kara.

Język utworu – środki stylistyczne (artystyczne):

- epitety: „chłopiec piękny i młody”, „mokry jaskier”,
- porównanie: „Jak ogień nocny przepada”, „Jak upiór błędzisz”,
- onomatopeja (dźwiękonaśladowictwo): „wietrzyk świsnął”, „pryska”, „a wicher szumi po gęstym lesie”,
- metafora (przenośnia): „Czy zechcesz niby jaskółka chybka oblicze tylko wód muskać”,
- pytanie retoryczne: „Lecz czy dochowa przysięgi?”, „Ale czy będziesz mnie stały?”

Twój niezbędnik – środki stylistyczne – jest na str. 341 - 342 w podręczniku. Tam znajdziesz wyjaśnienia środków. Jednakże do tej pory na lekcjach omawialiśmy każdy ze środków stylistycznych.

UWAGA! Jeśli nie masz możliwości wydrukowania kart pracy to zapisz wszystko w zeszyście, tj. możesz przerysować kartę pracy; możesz zrobić tylko okienka bez rysunków, a możesz tylko zapisać w punktach treści, które powinny znaleźć się na kartach pracy. Masz wiele możliwości.

"Świtezianka"
A. Mickiewicz

Zbadaj dokładnie
tekst bałady

Czas akcji

Miejsce wydarzeń

NARRATOR

NASTRÓJ utworu

BALLADA

- z liryki -
- z epiki -
- z dramatu -
- pozostałe cechy -

Świtezianka / dziewczyna

- cechy, zachowanie -

Ocena -

Strzelec

- cechy, zachowanie -

- wina -
- kard -

- okoliczności tagodzące -

Język utworu

- epitety -
- porównanie -
- onomatopeja -
- metafora -
- pytania retoryczne

